

Załącznik do Uchwały Nr III/11/2018
Rady Miejskiej w Moryniu
z dnia 28 grudnia 2018 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE MORYŃ NA LATA 2018-2020

Spis treści

Spis treści.....	2
I. WSTĘP	3
II. UWARUNKOWANIA PRAWNE PODEJMOWANYCH DZIAŁAŃ	4
2.1. Wyjaśnienie skrótów i wyrażeń.....	5
III. DIAGNOZA SPOŁECZNO DEMOGRAFICZNA GMINY MORYŃ	7
IV. DIAGNOZA RODZIN OBJĘTYCH WSPARCIEM OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W MORYNIU...8	
V. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA W OBSZARZE WSPIERANIA RODZINY W GMINIE MORYŃ.....14	
VI. CELE I ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2018-2020.....14	
VII. ADRESACI PROGRAMU I ŹRÓDŁO FINANSOWANIA GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2018-2020	20
VIII. PODSUMOWANIE	21

I. WSTĘP

Rodzina jest najważniejszą i podstawową grupą społeczną, na której opiera się całe społeczeństwo. Jest to naturalne środowisko życia dziecka, które ma największy wpływ na jego osobowość, w każdej sferze życia. To rodzina przekazuje dziecku swój system wartości i tradycje – ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Prawidłowo funkcjonująca rodzina może skutecznie przeciwdziałać niekorzystnym zjawiskom zarówno w okresie dzieciństwa, jak i w okresie dojrzewania. Konsekwentnie i z powodzeniem spełniająca swoje zadania rodzina, stanowi dla swych członków, przede wszystkim dzieci, źródło poczucia własnej wartości i bezpieczeństwa. Współczesne rodziny, często mają wiele trudności w odnalezieniu się w zmieniającej rzeczywistości. Coraz częściej dotykają je zjawiska bezrobocia, ubóstwa czy przemocy oraz trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W momencie pojawienia się dysfunkcji, instytucje i służby społeczne zobligowane są do podjęcia na rzecz rodziny określonych działań naprawczych i objęcia rodzin wsparciem i wszechstronną pomocą.

W tym celu powstał Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020, opracowany w oparciu o ustawę z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, którego podstawowym założeniem jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do funkcjonowania, poprzez wzmocnienie roli i funkcji rodziny, rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych oraz zapewnienie bezpieczeństwa dziecku i rodzinie. Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale również na całej rodzinie; szczególnie w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu umożliwienia mu powrotu do tej rodziny.

Realizacja programu będzie możliwa dzięki utworzeniu systemu wsparcia obejmującego zaangażowanie i współpracę osób, instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny, działalności placówek wsparcia dziennego, rodzin wspierających, pomocy ze strony asystenta rodziny, organizowaniu poradnictwa specjalistycznego oraz działalności grup wsparcia.

Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i z jej aktywnym udziałem, uwzględniając zasadę pomocniczości.

Prowadzenie profilaktycznych działań wspierających dziecko w rodzinie jest formą pomocy tańszą i bardziej skuteczną. Natomiast praca z rodziną biologiczną w przypadku, gdy zaistnieje konieczność umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, ma na celu jak najszybszy powrót dziecka do rodziny. Dlatego działania wspierające w utrzymaniu pełnej rodziny są ze względów

społecznych i ekonomicznych szczególnie wskazane także z uwagi na obniżenie kosztów gminy związanych z pobytem dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.

II. UWARUNKOWANIA PRAWNE PODEJMOWANYCH DZIAŁAŃ

Głównym celem Programu jest skuteczne wspieranie rodziców w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo-wychowawczych

Program określa działania ukierunkowane na wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, jak i działania profilaktyczne i upowszechniające działania prorodzinne.

Realizacja niniejszego Programu powinna prowadzić do podejmowania szeregu działań profilaktycznych i edukacyjnych, ograniczenia zjawisk patologii społecznych wśród rodzin, rozbudowanego systemu opieki nad dzieckiem oraz pracy z rodziną.

Przekładany Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020 dla Gminy Moryń jest spójny z przepisami dotyczącymi ochrony dzieci i rodzin, w szczególności z:

1. Konwencją o Prawach Dziecka przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r.;
2. Ustawą z dnia 09 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity z dnia 01 kwietnia 2016r. Dz.U. z 2016 r. poz. 575 ze zmianami);
3. Ustawą z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tekst jednolity z dnia 22 września 2017 r. Dz.U. z 2017r. poz. 1769 ze zmianami);
4. Ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1390 ze zmianami);
5. Ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2016 r. poz. 487);
6. Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2016 r. poz. 224 ze zmianami);
7. Ustawą z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2015r., poz. 2082 ze zmianami);
8. Ustawą z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz.U. z 2016 r. poz. 1654);
9. Ustawą z dnia 04 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz.U. z 2016 r. , poz. 157);

10. Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Moryń na lata 2014-2020 przyjętą uchwałą Nr Rady Miejskiej w Moryniu z dnia 15 września 2014 r. Nr XXXV/246/2014;
11. Wojewódzkim Programem Wspierania Rodziny i systemu Pieczy Zastępczej na lata 2014-2020 przyjętym uchwałą Nr XXXVIII/517/14 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 30 września 2014 r.;
12. Ustawą z dnia 04 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. z 2016 r. poz. 1860).

2.1. Wyjaśnienie skrótów i wyrażeń

Rodzina Wspierająca – to taka, która przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w:

- a) opiece i wychowaniu,
- a) prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- b) kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Rodzina Dysfunkcyjna (dysfunkcjonalna) - to taka, która nie spełnia swoich funkcji. Poprzez zaburzone relacje, zasady, role czy komunikację, nie zapewnia swoim członkom możliwości zdrowego i pełnego funkcjonowania.

System pieczy zastępczej – to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadku niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców, a obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

Rodzina zastępcza – to rodzina, która tymczasowo bądź na stałe opiekuje się i wychowuje dzieci osierocone lub których rodzice nie są w stanie zapewnić opieki i wychowania. Rodzina ta pełni funkcję rodziców zastępczych bez zrywania więzi z rodziną biologiczną dziecka. Rodziny zastępcze dzielimy na:

- a) *spokrewnione* – tworzone przez małżonków lub osoby, niepozostające w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej, będące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka,

- a) *niezawodowe* – tworzone przez małżonków lub osoby, niepozostające w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej, niebędącymi wstępnymi lub rodzeństwem dziecka,
- b) *zawodowe, w tym zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowe specjalistyczne* – tworzone przez małżonków lub osoby, niepozostające w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej, niebędącymi wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.

Asystent rodziny – to osoba, która zajmuje się zawodowo wspieraniem rodziny przez pewien czas, aby w przyszłości samodzielnie potrafiła ona pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci. Termin też został wprowadzony od słowa „asysta”, która jest określeniem osoby towarzyszącej komuś, współobecnej, pomagającej, będącej w pogotowiu. Asystent rodziny towarzyszy rodzicom w prowadzeniu zmian w swoim myśleniu, zachowaniu oraz otoczeniu, koniecznych do tego, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i prawidłowemu rozwojowi dzieci.

Rodzinny Dom Dziecka – jest formą rodzinnej pieczy zastępczej. Rodzinny dom dziecka tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej.

Prace społecznie użyteczne – w odniesieniu do osób bezrobotnych – potoczne określenie instrumentu aktywizacji zawodowej. Prace społecznie użyteczne są nową formą aktywizacji bezrobotnych wprowadzoną nowelizacją ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucji rynku pracy (Dz.U. z 2016r. poz. 645 ze zmianami). Do prac społecznie użytecznych kierowane są osoby (korzystające ze świadczeń pomocy społecznej) w wymiarze nieprzekraczającym 10 godzin tygodniowo i 40 godzin miesięcznie.

III. DIAGNOZA SPOŁECZNO DEMOGRAFICZNA GMINY MORYŃ

Gmina Moryń jest gminą miejsko-wiejską, położoną w południowej części województwa Zachodniopomorskiego w powiecie gryfińskim. Znajduje się ok. 30 km od trzech przejść granicznych z Niemcami: w Kostrzynie, Osinowie Dolnym i Krajniku Dolnym. Siedziba władz gminy – miejscowość Moryń – położona jest w odległości ok. 80 km od Szczecina.

Gmina zajmuje powierzchnię 124,5 km², obejmuje miasto Moryń oraz 9 sołectw; Bielin, Dolsko, Kłepicz, Mirowo, Nowe Objezierze, Stare Objezierze, Przyjezierze, Witnica.

Na koniec 2017r. gmina Moryń liczyła 4.327 mieszkańców (2204 kobiet i 2123 mężczyzn).

Tabela Nr 1 Podstawowe dane demograficzne

Wyszczególnienie	Stan na dzień 31 XII 2015	Stan na dzień 31.XII 2016	Stan na dzień 31 XII 2017
Stan ludności ogółem,	4340	4331	4327
w tym:			
Mężczyźni	2123	2120	2123
Kobiety	2217	2211	2204

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Moryniu – stan na 31.12.2017 r.

Liczba ludności zamieszkująca w Gminie Moryń maleje. W 2015 r. (w porównaniu do 2017 r.) ogólna liczba mieszkańców zmalała o 13 osób.

Tabela Nr 2 Liczba mieszkańców według wieku

Wyszczególnienie	2015	2016	2017
Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym 0-17	798	781	782
Liczba osób w wieku produkcyjnym	2817	2787	2766
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	725	763	779

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Moryniu stan na 31.12.2017

Z danych przedstawionych w powyższej tabeli wynika, iż w roku 2015 w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców gminy: liczba w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 18,39 %, w wieku produkcyjnym 64,91 %, natomiast w wieku poprodukcyjnym 16,71 %.

W roku 2017 współczynniki te wyniosły kolejno 18,07 %, 63,92%, 18,00%. Analiza danych wskazuje, iż w grupie osób w wieku przedprodukcyjnym zaistniała tendencja wzrostowa (wzrost 0,32%). Spadek o 0,99% odnotowała grupa osób w wieku produkcyjnym. Niepokojący jest natomiast rosnący wskaźnik osób w wieku poprodukcyjnym. W roku 2017, w porównaniu do roku 2015 w tej grupie zanotowano wzrost o 1,29 %.

Jednocześnie należy wskazać, iż najliczniejszą grupą ludności są osoby w wieku produkcyjnym, najmniejszą natomiast w 2015 osoby w wieku poprodukcyjnym jednak dynamika wzrostu tej kategorii wiekowej widoczna jest już w 2017r. (wzrost o 54 osoby).

Tabela nr 3 Liczba bezrobotnych mieszkańców miasta zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy

Osoby bezrobotne	2015	2016	2017
Ogółem w tym:	268	243	202
Osoby bezrobotne długotrwale	197	166	138
Osoby bezrobotne z prawem do zasiłku	23	23	23

Opracowano w oparciu o dane Powiatowe Urzędu Pracy w Chojnic

W 2017r. wskaźnik bezrobocia wynosił 4,67%, w 2016r.- 5,61%, w 2015r. - 6,18%. Zatem obserwuje się na przestrzeni 2015-2017r. spadek bezrobocia w gminie Moryń.

Z analizy danych wynika, że w kolejnych latach liczba osób bezrobotnych i długotrwale bezrobotnych systematycznie zmniejszyła się, a liczba osób z prawem do zasiłku jest na tym samym poziomie.

Liczba osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogólnej liczby osób bezrobotnych w 2017 r. stanowiła 68,32% (w 2016 r. - 68,31%, w 2015 r. - 49,81%).

IV. DIAGNOZA RODZIN OBJĘTYCH WSPARCIEM OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W MORYNIU

Rodzina to mała grupa społeczna szczególnego rodzaju, charakteryzująca się silnymi więzami emocjonalnymi i formalnymi istniejącymi pomiędzy jej członkami. Opiera się ona na dwóch rodzajach więzi małżeństwie i pokrewieństwie. Mówimy o niej również jak o grupie pierwotnej, ponieważ należymy do niej od momentu narodzin aż do śmierci, bez względu na to czy tego chcemy czy nie. Rodzina jest także grupą formalną mającą określoną prawnie strukturę, cele i normy, w ramach których funkcjonuje w społeczeństwie.

Według definicji wskazanej w art. 6 pkt. 14 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej rodzina określana jest jako „osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”.

Dzieci wymagają szczególnej troski i ochrony zarówno ze strony rodziny, jak i instytucji polityki społecznej w zakresie ochrony ich praw, wyrównania szans życiowych i minimalizowania negatywnych skutków w przypadku wystąpienia ryzyka życiowego.

Skuteczne wspieranie rodziców w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych jest niezwykle ważne w przypadku rodzin, które wykazują deficyty w tym zakresie, bowiem dziecko do pełnego i harmonijnego rozwoju swojej osobowości powinno wychowywać się w środowisku rodzinnym, w atmosferze miłości i zrozumienia.

Przy identyfikacji rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej pracownicy Ośrodka i przedstawiciele instytucji współpracujących biorą pod uwagę kryteria określone przez własne instytucje/organizacje oraz procedury lub programy przez nie realizowane. Spośród różnorodnych kryteriów można wyróżnić kilka podstawowych, wspólnych wszystkim podmiotom:

- a). trudna sytuacja finansowa i związane z tym ryzyko zaniedbania podstawowych potrzeb życiowych dzieci i dorosłych,
- b). zaniedbanie podstawowych potrzeb dziecka dotyczących odpowiedniego ubrania, żywienia, przyborów szkolnych i podręczników, zaniedbania higieniczne i zdrowotne,
- c). podejrzenie wystąpienia przemocy w rodzinie zarówno wobec osoby dorosłej, jak i wobec dziecka,
- d). występowanie w rodzinie problemu nadużywania alkoholu lub innych środków psychoaktywnych.

Analiza i ocena skuteczności podjętych działań realizowania jest na bieżąco. W przypadku stwierdzenia niewystarczającej skuteczności wzajemnego informowania się o identyfikowaniu i monitorowaniu sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem i przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze Ośrodek podejmuje kroki mające na celu poprawę skuteczności, na przykład występuje do Sądu Rodzinnego z prośbą o przekazanie postanowień dotyczących rodzin wobec, których składał wnioski o wgląd w sytuację dziecka. Ośrodek ustala grupę rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz grupę rodzin zagrożonych kryzysem. Te dane są wykorzystywane do realizacji programów wspierających rodzinę i dzieci tworzonych przez Zespół Szkół w Moryniu.

Wypełniając zadania w zakresie wsparcia wzmacniającego rolę i funkcję rodziny OPS współpracuje z innymi instytucjami na rzecz rodzin (np. szkołami, sądem, policją, PCPR, przychodniami zdrowia, szpitalami, organizacjami pozarządowymi, poradnią psychologiczno-pedagogiczną).

Pomoc społeczna zgodnie z art. 2 ust.1 ustawy o pomocy społecznej jest instytucją polityki społecznej państwa, mająca na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy, a potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach

pomocy społecznej. Ponadto osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

Tabela Nr 4 Karta diagnostyczna

Dane	2015	2016	2017
Liczba mieszkańców gminy Moryń	4340	4331	4327
Liczba osób bezrobotnych	268	243	202
Osoby wykonujące prace społecznie użyteczne	5	4	6
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	177	168	177
Liczba pracowników socjalnych	3	3	3
Liczba rodzin, na rzecz których świadczona była praca socjalna	78	76	73
Liczba zawartych kontraktów socjalnych	4	23	9
Liczba rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym	10	19	8
Liczba asystentów rodziny	1	1	1
Liczba rodzin otrzymujących zasiłek rodzinny wraz z dodatkami	126	144	145
Liczba rodzin otrzymujących zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka	164	146	154
Liczba rodzin korzystających z Funduszu Alimentacyjnego	34	31	31
Liczba rodzin otrzymujących świadczenie wychowawcze 500+	x	333	351
Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	53	49	44
Liczba dzieci/młodzieży w wieku 0-18 roku życia	95	95	107
Liczba uczniów otrzymujących stypendia i zasiłki szkolne	119	109	110
Liczba dzieci/młodzieży pozostających w pieczy zastępczej	3	3	8

Z danych przedstawionych w powyższej tabeli wynika, że liczba korzystających z pomocy jest na stałym poziomie w latach 2015 i 2017r.

Tabela nr 5. Typy rodzin objętych pomocą społeczną

Lata	2015	2016	2017
Rodziny ogółem,	193	183	200
w tym o liczbie osób:			
1	74	73	90
2	32	34	30
3	35	24	24
4	26	28	32
5	12	12	13
6 i więcej	14	12	11

Tabela nr 6. Powody przyznania pomocy społecznej

Lata	2015	2016	2017
Rodziny ogółem, w tym:	177	168	177
Ubóstwo	138	114	111
Sieroctwo	0	0	0

Bezdomność	3	1	2
Potrzeba ochrony macierzyństwa	12	14	15
Bezrobocie	108	98	98
Niepełnosprawność	64	64	67
Długotrwała lub ciężka choroba	28	30	38
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	41	38	33
• rodzina niepełna	21	18	15
• wielodzietne	17	18	16
Przemoc w rodzinie	3	3	3
Alkoholizm	12	13	11
Narkomania	3	1	1
Trudność w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	5	3	4
Zdarzenie losowe	0	0	2
Sytuacje kryzysowe	0	0	1

Dominującymi problemami w rodzinach korzystających ze wsparcia pomocy społecznej jest ubóstwo (próg dochodowy poniżej 514,00 zł na osobę w rodzinie) a w następnej kolejności: bezrobocie, niepełnosprawność i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Jednakże na przełomie lat 2015-2017 obserwuje się spadek liczby osób korzystających z ww. powodów z pomocy społecznej. Natomiast wzrosła nieznacznie liczba osób korzystających z pomocy z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa oraz niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby.

W sytuacjach, kiedy rodzina nie jest w stanie we właściwy sposób wywiązywać się z funkcji opiekuńczo-wychowawczych ma możliwość otrzymania wsparcia w formie asystenta rodziny. Tą formą pomocy w 2015 r. objętych było 11 rodzin, w których wychowywało się 27 dzieci. Wydatkowano kwotę w wys. 39.497,00 zł w tym 16.500,00 zł z Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej. W roku 2016 – 13 rodzin w tym 35 dzieci, wydatkowano kwotę 36.641,50 zł w tym 17.500 zł z Resortowego Programu. I kolejno w roku 2017- 13 rodzin, w tym 27 dzieci, wydatkowano kwotę 27.601,32 zł w tym z programu 22.070,19 zł. Pomocą i świadczeniem pomagającym rodzinom w przezwyciężaniu trudnej sytuacji materialnej jest świadczenie wychowawcze 500+, które jest płacone od kwietnia 2016 r.

Tabela nr 7 Rodziny objęte wsparciem przez asystenta rodziny.

	2015	2016	2017
Liczba asystentów rodziny	1	1	1
Liczba rodzin objętych wsparciem:	11	13	13
Zakończona współpraca z rodzinami,	1	6	3

w tym z powodu:			
• osiągnięcie celów	0	1	0
• braku efektów	0	0	0
• zaprzestanie współpracy przez rodziny	1	5	3
Przeciętny czas pracy z rodziną w miesiącach	12	19	22

Praca z rodzinami dysfunkcyjnymi jest procesem złożonym i długofalowym. Efekty pracy w przeważającym stopniu zależą od aktywności rodzin, otwarcia na otrzymane wsparcie, chęci wprowadzania w swoim życiu zmian. Objęcie rodziny wsparciem asystenta czy przedstawicieli innych instytucji i organizacji pomocowych nie zawsze gwarantuje przywrócenie rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Praca z tego typu rodzinami by przyniosła oczekiwany efekt musi być w pewnych przypadkach wielomiesięczna lub kilkuletnia.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu podejmuje szereg działań zmierzających do zminimalizowania, pojawiających się problemów poprzez pracę socjalną prowadzoną przez pracowników socjalnych czy wsparcie asystentów rodziny.

Rok 2013 był pierwszym rokiem, w którym ze środków własnych Gmina Moryń poniosła 10% wydatków na opiekę i wychowanie w pieczy zastępczej. Natomiast już w 2016 r. za dzieci umieszczone w 2013 r. - poniesiono 50% wydatków na opiekę i wychowanie.

W przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców sprawowana jest piecza zastępcza.

Poniższa tabela obrazuje liczbę dzieci przebywających w pieczy zastępczej oraz poniesione koszty.

Tabela nr 8

	2015	2016	2017
Liczba rodzin	2	2	3
Liczba umieszczonych dzieci	4	4	8
w tym:			
- w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	0	0	3
- w rodzinach zastępczych	4	4	4
Liczba dzieci usamodzielnionych po ukończeniu 18 roku życia	0	0	0
Opłata gminy za pobyt dzieci w pieczy zastępczej,	4	4	8
w tym:			
- w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	0	0	3
- koszt	0	0	1 514,04 zł
- w rodzinach zastępczych	4	4	5
- koszt			
	22 647,00 zł	14 310,83 zł	10 511,16 zł

Im bogatsza oferta pomocy w najbliższym środowisku rodziny, tym większa szansa wychwycenia odpowiednio wcześniej sytuacji zagrażającej bezpieczeństwu dziecka. Rodziny wychowujące dzieci w wieku szkolnym, a zwłaszcza rodziny, które mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w stosunku do swoich dzieci, potrzebują pomocy w zakresie organizowania tym dzieciom czasu wolnego, pokonywania trudności szkolnych, zaburzeń zachowania itp. W związku z tym konieczny jest rozwój różnorodnych środowiskowych form dziennej opieki instytucjonalnej nad dziećmi w wieku szkolnym oraz instytucji wspierających rodziny w wychowaniu i kształceniu dzieci. Role tę mogą pełnić placówki wsparcia dziennego oraz rodziny wspierające.

Placówka wsparcia dziennego może być prowadzona w formie:

- 1) opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych;
- 2) specjalistycznej;
- 3) pracy podwórkowej, realizowanej przez wychowawcę.

Na terenie gminy Moryń prowadzone są świetlice środowiskowe oraz świetlice wiejskie. Nie są to świetlice tworzone w myśl ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jako placówki wsparcia dziennego jednakże częściowo realizują zadania określone przez ustawę dla tych placówek. Świetlice zapewniają dziecku opiekę i wychowaną, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań.

Do świetlicy uczęszczają dzieci i młodzież niejednokrotnie z zaburzeniami zachowania, pochodzące z rodzin problemowych (uzależnienia, bezrobocie, ubóstwo). Do świetlic uczęszczało 39 dzieci w roku szkolnym 2017/2018 - świetlica Stare Objezierze, Witnica.

V. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA W OBSZARZE WSPIERANIA RODZINY W GMINIE MORYŃ

W Gminie Moryń funkcjonuje wiele instytucji oraz organizacji działających w obszarze wspierania rodziny o różnicowanym stopniu referencji. Najważniejsze z nich to:

Tabela Nr 9 Wykaz instytucji

Lp.	Nazwa	Adres
1.	Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Szeroka 12
2.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Moryniu	Plac Wolności 1
3.	Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Plac Wolności 1
4.	Miejski Ośrodek Kultury	ul. Szeroka 12
5.	Miejska Biblioteka Publiczna	ul. Szeroka 12
6.	Parafialny Zespół 'CARITAS'	ul. Chopina 16
7.	Przedszkola	Teren Gminy
8.	Zespół Szkół	Teren Gminy
9.	Parafie	Teren Gminy
10.	Świetlice wiejskie	Teren Gminy
11.	Rady sołeckie	Teren Gminy
12.	Lokalne stowarzyszenia	Teren Gminy
13.	Placówka służby zdrowia	ul. Dworcowa 6

Każdy z w/w podmiotów prowadzi działania zmierzające do szeroko rozumianego wsparcia rodziny poprzez podejmowanie działań zmierzających do tworzenia jednorodnego i pozytywnego środowiska wychowawczego.

VI. CELE I ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2018-2020

Cel główny programu

Wspieranie rodzin w wypełnianiu i przywracaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

Cele szczegółowe

1. Zapewnienie profesjonalnego wsparcia rodzinom biologicznym, aby mogły pełnić właściwe funkcje opiekuńczo-wychowawcze wobec dzieci.
2. Rozwój i poszerzanie oferty placówki wsparcia dziennego.

3. Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych jak i rodzinie, w której u dziecka zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu wsparcia i pomocy asystenta rodziny.
4. Umożliwienie powrotu dzieciom z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych.
5. Szkolenie i podnoszenie kwalifikacji zawodowych szeroko rozumianej kadry pomocy społecznej ukierunkowanej na pomoc dziecku i rodzinie.
6. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny.
7. Diagnoza i monitoring skali potrzeb i problemów rodzin.

Zadania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018 – 2020

1. Zatrudnienie zgodnie z ustawą asystentów rodziny i zapewnienie możliwości podnoszenia ich kwalifikacji poprzez udział w szkoleniach i ich finansowania.
2. Kierowanie asystenta do pracy z rodziną, przygotowywanie planu pracy z rodziną i jego realizacja.
3. Zagwarantowanie rodzinom biologicznym możliwości korzystania z poradnictwa specjalistycznego (psycholog, pedagog, radca prawny).
4. Współpraca ze specjalistami w zakresie poradnictwa specjalistycznego.
5. Objęcie wsparciem rodzin dotkniętych przemocą, problemem alkoholowym – współpraca między innymi z Zespołem Interdyscyplinarnym, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
6. Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działań rodzin wspierających.
7. Finansowanie kosztów związanych z udzieleniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 ponoszonych przez rodziny wspierające.
8. Współpraca rodzin wspierających z asystentem rodziny na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w zakresie: opieki i wychowania dziecka, prowadzenia gospodarstwa domowego, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych.
9. Zapobieganie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.
10. Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży.

11. Rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego.
12. Kierowanie dzieci do placówki wsparcia dziennego.
13. Współpraca z Powiatowymi Centrami Pomocy Rodzinie w zakresie ustalenia działań mających na celu powrót dziecka do rodziny biologicznej.
14. Współfinansowanie na zasadach zawartych w ustawie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej.
15. Współpraca z Sądami i ich organami pomocniczymi oraz innymi instytucjami w zakresie oceny sytuacji dziecka przebywającego w rodzinie dysfunkcyjnej lub umieszczonego w pieczy zastępczej.
16. Podejmowanie działań profilaktycznych sprzyjających umacnianiu rodziny.
17. Zapewnienie środków na funkcjonowanie i wspierania rodziny na terenie gminy Moryń.
18. Wsparcie dla rodzin mających trudną sytuację finansową – z systemu zabezpieczenia socjalnego (zasiłki okresowe, celowe, zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze, stypendia szkolne, pomoc osobom uprawnionym do alimentów, świadczenia wychowawcze 500+, świadczenie 'Dobry Start', jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu i dożywianie dzieci w szkole).
19. Uaktualnienie diagnozy potrzeb i problemów rodzin i gminy Moryń.

Harmonogram realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018-2020

L.p.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Zatrudnienie asystentów rodziny w ramach stosunku pracy w systemie zadaniowego czasu pracy w ilości zgodnej z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15 rodzin.	• liczba zatrudnionych asystentów rodziny	OPS	lata 2018-2020

2.	Zagwarantowanie osobom świadczącym wsparcie na rzecz rodzin warunków umożliwiających podnoszenie swoich kwalifikacji poprzez udział w szkoleniach oraz samokształceniach	liczba szkoleń i osób objętych szkoleniem	OPS, PCPR w Gryfinie	jedno, dwa szkolenie w roku
3.	Kierowanie asystenta do pracy z rodziną, przygotowanie planu pracy z rodziną,	liczba rodzin, którym przydzielono asystenta rodziny	OPS-asystenci rodzin, pracownicy socjalni w ścisłej współpracy z rodzinami objętymi wsparciem, PCPR-y	po miesiącu pracy z rodziną
4.	Nawiązywanie współpracy z podmiotami pracującymi na rzecz rodziny	rodzaj współpracy	OPS, PCPR, poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chojnie, kuratorzy społeczni i zawodowi	1 x w miesiącu
5.	Pomoc w organizowaniu ruchów samopomocowych, organizowanie grup wsparcia dla rodzin borykających się z różnorodnymi problemami.	rodzaj współpracy	OPS, świetlice środowiskowe	lata 2018-2020
6.	Organizowanie specjalistycznego poradnictwa m.in. psychologicznego, pedagogicznego, prawnego na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	- liczba osób - liczba udzielanych poradnictw - liczba i rodzaj miejsc poradnictwa specjalistycznego	OPS, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chojnie Punkt Konsultacyjno-informacyjny dla osób z problemem alkoholowym i przemocą i ich rodzin w Gminie Moryń psycholog w Zespole Szkół w Moryniu	raz na 6 miesięcy
7.	Objęcie wsparciem rodzin dotkniętych przemocą, problemem alkoholowym. Wskazanie tym rodzinom dróg wyjścia z trudnej sytuacji poprzez udział w terapii odwykowej, terapii dla sprawców przemocy, terapii dla ofiar	- Liczba rodzin - liczba dzieci	OPS, Zespół Interdyscyplinarny ds.	raz na 6 m-cy

	przemocy, możliwości podjęcia działań w ramach procedury „Niebieskiej Karty”	liczba osób, które podjęły terapię	Przeciwdziałani a Przemocy w Gminie Moryń, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Moryniu, PCPR Gryfino, Punkt Konsultacyjno- informacyjny dla osób z problemem alkoholowym i przemocy ich rodzin w Gminie Moryń Psycholog w Zespole Szkół w Moryniu	
8.	Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych za pomocą rodzin wspierających	liczba rodzin wspierających	Burmistrza Moryń, OPS,	1 rodzina raz na rok
9.	Finansowanie kosztów, o których mowa w art. 29 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej związanych z realizacją pomocy przez rodziny wspierające	- liczba dzieci - liczba rodzin	Gmina Moryń, OPS	raz w miesiącu po realizacji zadania zgodnie z art. 29 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej
10.	Współpraca rodzin wspierających z asystentem rodziny na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	- liczba rodzin - liczba dzieci	Asystenci rodziny, Rodziny wspierające	cyklicznie co najmniej raz na 2 tygodnie
11.	Utworzenie placówki wsparcia dziennego i jej finansowanie.	liczba placówek	Gmina Moryń	rok 2019

12.	Opracowanie i wdrażanie projektów programów profilaktyczno- edukacyjnych dla rodzin i dzieci	• liczba rodzin • liczba dzieci	Placówki oświatowe z terenu gminy Moryń, Organizacje pozarządowe, Świetlice środowiskowe, wiejskie	2018-2020
13.	Zagospodarowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	• liczba dzieci	Organizacje pozarządowe, Świetlice środowiskowe, wiejskie, MOK w Moryniu	okres I-VI, IX-XII
14.	Kierowanie dzieci na obozy i kolonie	• liczba dzieci kierowanych	Kuratorium Oświaty w Szczecinie, OPS, GKRPA w Moryniu	okres VII-VIII
15.	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej	• liczba rodzin objętych monitorowaniem	OPS, asystent rodziny, kuratorzy społeczni i zawodowi, Zespół Szkół w Moryniu	raz w miesiącu
16.	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny dysfunkcyjnej po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny.	• liczba rodzin objętych monitoringiem	OPS, asystent rodziny, kuratorzy społeczni i zawodowi	do 3 m-cy
17.	Dążenie do reintegracji rodziny poprzez pracę z rodziną biologiczną na rzecz powrotu dzieci z pieczy zastępczej do rodziny.	• liczba rodzin • liczba i rodzaj działań	OPS, PCPR-y, kuratorzy społeczni i zawodowi	indywidualnie wg potrzeb i sytuacji w rodzinie
18.	Współfinansowanie na zasadach zawartych w ustawie, pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej,	• liczba dzieci w pieczy zastępczej • koszty pobytu dzieci w pieczy zastępczej	Gmina Moryń,	okres pobytu dziecka w pieczy zastępczej

19.	Współpraca z Sądami i ich organami pomocniczymi oraz innymi instytucjami w zakresie oceny sytuacji dziecka przebywającego w rodzinie dysfunkcyjnej lub umieszczonego w pieczy zastępczej	- rodzaj współpracy - liczba podjętych interwencji	Sąd Rejonowy w Gryfinie, kuratorzy zawodowi i społeczni, OPS, PCPR-y, Placówki oświatowe,	1 raz w miesiącu
20.	Współpraca z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej	rodzaj współpracy	OPS, PCPR Gryfino	co najmniej raz na 6 m-cy
21.	Udział w spotkaniach zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej.	liczba spotkań	OPS, PCPR, asystent rodziny	1 spotkanie raz na 6 m-cy
22.	Przystępowanie do rządowych programów wspierania rodziny jak i również rządowego programu wsparcia rodzin z dziećmi	- liczba programów - liczba rodzin i dzieci - liczba asystentów rodzin	Gmina Moryń, Burmistrz Morynia, OPS, Ministerstwo Rodziny, Pracy Polityki Społecznej	raz w roku
23.	Wspieranie rodzicielstwa – realizacja rządowego programu dla rodzin wielodzietnych (Karta Dużej Rodziny, Zachodniopomorska Karta Rodziny).	liczba rodzin w gminie, którym wydano karty	Gmina Moryń	co 6m-cy
24.	Wsparcie dla rodzin posiadających trudną sytuację finansową z systemu zabezpieczenia socjalnego (np. stypendia szkolne, dodatki mieszkaniowe, świadczenia rodzinne oraz pomoc przyznawana na podstawie ustawy o pomocy społecznej)	- liczba i formy udzielanej pomocy - liczba rodzin - liczba dzieci	Gmina Moryń, OPS, Biuro Obsługi Oświaty w Moryniu	okres od I-VI, IX-XII

VII. ADRESACI PROGRAMU I ŹRÓDŁO FINANSOWANIA GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2018-2020

Rodziny wychowujące dzieci, zamieszkałe na terenie Gminy Moryń dotknięte przemocą, problemem uzależnień, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz rodziny, w których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

Wszystkie dzieci wymagają ochrony praw i wolności oraz pomocy dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci

i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Dysfunkcje rodziny, spowodowane w głównej mierze uzależnieniami, przyczyniają się do powstania znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w tych rodzinach. Niewydolność rodziców zaburza zaspokojenie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi między innymi do niepowodzeń szkolnych oraz izolacji społecznej. Rodzina wypełniając swoją funkcję, zwłaszcza wychowawczą, wpływa na „jakość” młodego pokolenia, jego rozwój emocjonalny i intelektualny. Złe warunki materialne rodziny, powodujące sytuacje, w których rodzina nie będzie w stanie własnym staraniem zaspakajać podstawowych potrzeb życiowych, to tylko jeden z czynników prowadzących do wykluczenia społecznego. Często u jego podłoża leżą inne problemy zaburzające funkcjonowanie rodziny, bądź też stają się one przyczyną ich powstania. Należą do nich przede wszystkim alkoholizm, narkomania, przemoc, przestępczość, demoralizacja i niedostosowanie społeczne. Rodzina jako naturalne środowisko rozwoju dziecka, przeżywając trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci, wymaga wsparcia dla dobra nie tylko dzieci, ale też wszystkich jej członków.

Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin jest największym zyskiem dla społeczności lokalnej, w każdej sferze życia.

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018-2020 są środki finansowe.

Źródła finansowania:

- budżet gminy; budżet państwa - programy rządowe z zakresu wspierania rodziny

Środki finansowe na realizację poszczególnych działań będą uwzględniane cyklicznie w rocznych planach finansowych.

VIII. PODSUMOWANIE

Prezentowany Program jest zgodny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Moryń na lata 2014-2020 przyjęty uchwałą Nr XXXIV/246/2014 Rady Miejskiej w Moryniu z dnia 15 września 2014r. oraz kierunkami polityki prorodzinnej państwa. Program jest dokumentem planistycznym, który pozwala ukierunkować długofalowe działania służb i instytucji w zakresie wspierania dziecka i rodziny. Program opracowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu, który zgodnie z ustawą o pomocy społecznej jest koordynatorem realizacji założeń wynikających z zapisów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Moryń.

Głównym celem programu jest zorganizowanie kompleksowego sprawnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, w tym ograniczenie liczby dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz przygotowanie do życia w społeczeństwie dzieci i młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym.

W celu osiągnięcia zamierzonych celów szczegółowych w realizację programu będą włączone instytucje, placówki i organizacje pozarządowe, które swoimi działaniami wspierają funkcjonowanie dzieci i ich rodzin.

Reasumując zakłada się w Programie stworzenie na terenie Gminy Moryń optymalnych warunków do poprawy życia dzieci i rodzin. Wszelkie działania o charakterze profilaktycznym, pomocowym i wspierającym zmierzać będą do samodzielnego rozwiązywania przez rodzinę własnych, różnorodnych problemów. Natomiast wsparcie ze strony instytucji stanowić winno jedynie uzupełnienie działań opiekuńczo-wychowawczych dla tych rodzin, które nie są w stanie samodzielnie pokonać trudnych sytuacji życiowych.